

1 Какви видове срокове съществуват в рамките на гражданските производства?

От процесуална гледна точка процесуалният срок като общо правило се определя като интервал от време, в който определени процесуални действия трябва да се извършат или, обратно, са забранени. Съответните разпоредби се съдържат в членове 180—186 от Закон № 134/2010 относно Гражданския процесуален кодекс, публикуван повторно, с измененията и допълненията към него (в сила от 15 февруари 2013 г.). Що се отнася до различните видове срокове, приложими по гражданското производство, всички те се класифицират според начина, по който са определени, като законови, съдебни или уговорени срокове (независимо от тяхното естество). Законови срокове са сроковете, изрично предвидени в закона. Те по принцип са фиксирани, така че не могат да бъдат съкращавани или удължавани от съдията или от страните (например петдневният срок за връчване на призовка). По изключение законът позволява удължаване или съкращаване на определени законови срокове. Съдебни срокове са сроковете, които се определят от съда по време на разглеждането на делата — за явяване на страните, за изслушване на свидетели, за администриране на другите доказателства, т.е. документи, доклади на вещи лица и т.н. Уговорени срокове са сроковете, които могат да бъдат определени от страните по време на разглеждането на спорове, като за тях не е необходимо одобрението на съда. В зависимост от вида им процесуалните срокове са императивни (перемпторни) и забранителни (дилаторни), като първите са срокове, в които трябва да се извърши определено процесуално действие (например сроковете, в които трябва да се подаде жалба — апелативна жалба, касационна жалба и т.н.), а вторите са срокове, в които законът забранява всякакви процесуални действия.

Друг критерий за класифициране на сроковете е свързан със санкцията за неспазването им, като по този критерий сроковете биват абсолютни и относителни. Ако не бъдат спазени, абсолютните срокове в крайна сметка влияят върху действителността на процесуалните действия, докато неспазването на относителните срокове, макар и да не води непременно до обезсилване на процесуалните действия, може да доведе до налагането на дисциплинарни или финансови санкции на виновните страни (срокът за произнасяне на решение, срокът за подготовка и т.н.). На последно място, във връзка с продължителността им сроковете могат да бъдат изразени в часове, дни, седмици, месеци и години, като тази класификация също е предвидена в член 181 от Гражданския процесуален кодекс. Освен това съществуват особени случаи, в които законът не предвижда конкретно определен вид срок (часове, дни и т.н.), а определен момент за извършване на процесуалното действие (например възражение срещу принудително изпълнение, което може да бъде внесено до последното изпълнително действие), или съдържа разпоредби, указващи, че действието следва да бъде извършено „незабавно“ или „възможно най-скоро“, или „спешно“.

2 Списък на неработните дни в съответствие с Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 от 3 юни 1971 г.

Съгласно румънското законодателство неработни дни са всички съботи и недели, към които се добавят следните официални празници: 1 и 2 януари (Нова година); 24 януари (Ден на обединението на румънските княжества); Великден — два дни в зависимост от календарните дати (вкл. Разпети петък); 1 май (Ден на труда); 1 юни (Ден на детето); Петдесетница — един ден в зависимост от календарните дати; 15 август (Успение Богородично); 30 ноември (Ден на Св. Андрей); 1 декември (Национален празник); 25 и 26 декември (Коледа).

3 Какви са общите правила, приложими за сроковете по различните граждански производства?

Правилата, приложими за сроковете, са установени в членове 180—186 от Гражданския процесуален кодекс.

4 Когато дадено действие или формалност трябва да се извърши в определен срок, от кой момент започва да тече този срок?

Всеки срок има начало и край, а времето между тях е неговата продължителност.

По отношение на началния момент в член 184, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс се предвижда, че сроковете започват да текат от датата на връчване на процесуалните документи, освен ако в закона не е предвидено друго.

Съществуват обаче и случаи, в които връчването на процесуалния документ, разглеждано като начало на сроковете, може да бъде заменено от еквивалентни процесуални действия (равностойни случаи). По този начин връчването на процесуалния документ, от което започва да тече срокът, в някои случаи се заменя с други процедури, които се явяват начален момент за срока (например искане за връчване на процесуалните документи на насрещната страна, подаване на жалба или връчване на изпълнителния лист).

Чрез дерогация от общото правило съществуват и случаи, когато сроковете започват да текат от момент, различен от връчването, а именно от постановяването на решението (констатиране на изтекъл давностен срок, допълване на решението); от приемането на доказателствата (за внасяне на исканите суми или представяне на списък на свидетелите в рамките на пет дни), от публикуването на определени документи (за обявлението за продажба на сграда в рамките на пет дни).

Що се отнася до крайния момент, той се определя като момента, в който се постига ефектът от срока; това е краят на възможността за извършване на действието, за което е определен срок (за императивните срокове), или обратно, определя/отбелязва момента, в който възниква правото на извършване на определени процесуални действия (за забранителните срокове).

5 Възможно ли е начинът на предаване или връчване на документите (лично връчване чрез връчвател или по пощата) да се отрази или да промени началния момент, от който тече срокът?

Между началния и крайния момент сроковете текат без прекъсване, по принцип без възможност за прекъсване или спиране. Все пак, пречки, породени от обстоятелства, които са извън волята на страната (посочени в член 186 от Гражданския процесуален кодекс), могат да бъдат причина за прекъсване на процесуалните срокове. Към този случай се добавят и други специални обстоятелства: (например прекъсването на срока за обжалване — член 469 от Гражданския процесуален кодекс). В същото време законът предвижда, че процесуалните срокове могат да бъдат спирани (както в случая с давностния срок — член 418 от Гражданския процесуален кодекс). Ако срокът бъде прекъснат съгласно член 186 от Гражданския процесуален кодекс, след отстраняване на пречката започва да тече установен срок от 15 дни, независимо от продължителността на прекъснатия срок. В случай на спиране срокът продължава да тече от момента, в който това спиране бъде прекратено, а времето, което е изтекло преди спирането на срока, също се добавя към него.

Съгласно член 183 от Гражданския процесуален кодекс процесуален документ, представен в законоустановения срок с препоръчано писмо, подадено в пощенски клон, експресна куриерска служба или специализирана съобщителна служба, или изпратен по факс или електронна поща, се счита за представен в срок. Документ, подаден от заинтересованата страна в законоустановения срок във военното подразделение или в

администрацията по мястото на задържане на заинтересованата страна, също се счита за представен в срок. Разписката от пощенския клон и регистрацията или заверката от експресната куриерска служба, специализираната съобщителна служба, военното подразделение или администрацията по мястото на задържане на заинтересованата страна, според случая, върху представения документ, както и упоменаването на датата и часа на получаване на факса или съобщението по електронна поща, както е видно от данните от получаващия компютър или факс на съда, представляват доказателство за датата, на която тази заинтересована страна е подала документа.

6 Ако срокът започва да тече от настъпването на дадено събитие, денят на настъпване на събитието включва ли се в срока?

Съгласно член 181 от Гражданския процесуален кодекс сроковете, изразени в дни, се изчисляват според системата на изключване, т.е. според свободните дни, като нито денят, в който започва да тече срокът — *dies a quo* — нито денят, в който той завършва — *dies ad quem* — се вземат под внимание, като приложимите правила са посочените във връзка с началния момент, както е определен в раздел 4.

Сроковете, изразени в дни, винаги се изчисляват в пълни дни; документът обаче може да бъде представен само в рамките на работното време на съдебните служби. Този недостатък все пак може да бъде отстранен чрез изпращане на процесуалния документ по пощата, като пощенският служител посочва датата и начина за ефективно връчване на получателя. Моля, вижте и отговора на въпрос 4.

7 Когато срокът се брои в дни, посоченият брой дни до календарни дни ли се отнася или до работни дни?

Така например, ако дадено лице трябва да извърши действие или му бъде връчен документ в понеделник, 4 април 2005 г., като от него се изисква да представи отговор в 14-дневен срок от връчването, преди коя от двете дати трябва да отговори съответното лице:

вторник, 19 април (календарни дни) или

петък, 22 април (работни дни)?

Правилният отговор е, че посоченият брой дни включва календарните дни. Съответното лице трябва да предприеме действие до 19 април включително.

8 А когато този срок се брои в седмици, месеци или години?

Съгласно член 182 от Гражданския процесуален кодекс сроковете, изразени в години, месеци или седмици, завършват в деня на годината, месеца или седмицата, съответстващи на началния им ден.

Срок, който е започнал на 29-о, 30-о или 31-во число на месеца и приключва в месец, в който няма такова число, се счита за приключил на последния ден на месеца.

Срок, който изтича на официален празник или когато обслужването е спряно, се продължава до края на първия следващ работен ден.

9 Кога изтича срокът, ако се брои в седмици, месеци или години?

Срок, изразен в седмици, месеци или години, изтича на съответния ден от последната седмица, последния месец или от последната година. Ако в последния месец няма ден, съответстващ на деня, в който е започнал да тече срокът, срокът изтича в последния ден на този месец. Когато последният ден от даден срок е неработен ден, срокът се удължава до първия следващ работен ден.

10 Ако срокът изтича в събота, неделя, неработен ден или на официален празник, той удължава ли се до първия следващ работен ден?

Да, когато последният ден от даден срок е неработен ден, срокът се удължава до първия следващ работен ден.

11 Съществуват ли обстоятелства, при които сроковете се удължават? При какви условия може да се ползва такова удължаване на срока?

В член 184 от Гражданския процесуален кодекс се посочва, че процесуалният срок се прекъсва и започва да тече нов срок от датата на новото връчване в следните случаи:

когато някоя от страните е починала — в този случай на наследника се връчва нов документ по последното местоживее на починалата страна, без да се посочват имената и положението на всеки от наследниците;

когато представителят на някоя от страните е починал — в този случай на заинтересованата страна се връчва нов документ.

Процесуалният срок не започва да тече, а ако вече е започнал да тече, се прекъсва по отношение на страната, която не е дееспособна или е с ограничена дееспособност, докато не бъде назначено лице, което да представлява или подпомага тази страна, според случая.

12 Какви са сроковете за обжалване?

Да, има специални срокове за различните области на правото. Съгласно Гражданския процесуален кодекс общият срок за апелативно и касационно обжалване е 30 дни. В някои случаи (специални производства), например в случай на налагане на неокончателна възбрана, срокът за обжалване е пет дни и е по-кратък от срока за подаване на жалба по общия ред.

13 Съдилищата могат ли да изменят сроковете, по-специално сроковете за явяване пред съда или да определят специална дата за явяване пред съда?

Отговорът е положителен, в определени изключителни случаи законът допуска съдията да удължи срока (например с пет дни по реда на членове 469 и 490 от Гражданския процесуален кодекс — съответно за апелативно и касационно обжалване) или да го съкрати (например по реда на член 159 от Гражданския процесуален кодекс във връзка със срока за връчване на призовката до пет дни преди датата на съдебното заседание).

14 Ако на страна, пребиваваща на място, където би се ползвала от удължаване на срока, бъде връчен акт на друго място, където пребиваващите лица, не се ползват от такова удължаване на срока, губи ли страната правото си да се ползва от това предимство?

Съгласно член 1088 от Гражданския процесуален кодекс по международни граждански производства съдът прилага румънското процесуално право, доколкото не съществуват изрични разпоредби в обратен смисъл. Вж. също отговора на въпроси 5, 11 и 16.

15 Какви са последиците при неспазване на сроковете?

Както беше посочено по-горе, неспазването на абсолютен срок в крайна сметка оказва влияние върху действителността на процесуалните действия, докато неспазването на относителен срок, макар и да не води непременно до обезсилване на процесуалните действия, може да доведе до налагането на дисциплинарни или финансови санкции на виновните страни (срок за произнасяне на решение, срок за подготовка и т.н.).

Неспазването на процесуални срокове може да доведе до налагането на различни санкции, а именно:

нищожност на процесуалното действие (процесуалния документ);

отмяна на срока, определен за извършване на процесуалното действие;

изтичане на валидността на внесеното пред съда искане;

ограничаване на правото да се иска принудително изпълнение;

финансови санкции;

дисциплинарни санкции;

задължение за повторно извършване на действие или изменение на документ, изготвен без да са спазени законоустановените изисквания;

задължение за предоставяне на обезщетение на увреденото лице за нарушение на процедурните изисквания.

В член 185 от Гражданския процесуален кодекс се предвижда, че когато дадено процесуално право трябва да бъде упражнено в рамките на определен срок, неспазването на това задължение води до отпадане на правото, освен ако в закона не е предвидено друго. Процесуално действие, извършено след изтичането на срока, е нищожно. Когато в закона се предвижда прекратяване на процесуално действие в определен срок, действието, извършено преди изтичането на срока, може да бъде отменено по искане на заинтересованата страна.

16 При изтичане на срока с какви правни средства за защита разполагат пропусналите срока лица, т.е. неизправните страни?

Член 186 от Гражданския процесуален кодекс гласи, че страната, която е пропуснала процесуален срок, получава нов срок само ако докаже, че забавянето е надлежно обосновано. Съответната страна трябва да извърши процесуалното действие в рамките на не повече от 15 дни от датата на преустановяване на прекратяването, като същевременно поиска да ѝ бъде даден нов срок. Ако страната иска правни средства за защита, срокът е същият като предвидения при подаване на жалба. Молбата за определяне на нов срок се разглежда от компетентния съд, който разглежда и молбата относно неупражненото в срок право. Когато страната има вина, тя не разполага с правни средства за защита.

Последна актуализация: 05/07/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.